

Jaksamisen jäljillä 2 -hanke kumppanikuntahaku

KH 26.03.2024 § 92
2866/00.01.05/2024

Valmistelija

Palvelusuunnittelija Sinikka Mosorin, puh. 040 504 3861 ja
kaupunginjohtaja Tomi Timonen, puh. 050 454 8230

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry ja Nouseva Rannikkoseutu ry hakevat yhdessä vapaaehtoistoimijoiden hyvinvointiin, yhdistystoiminnan jatkuvuuden turvaamiseen ja kuntien järjestöyhteistyön kehittämiseen liittyvää hanketta, jonka toteutusaika olisi 1.9.2024-31.12.2026.

Hankesuunnitelman taustalla on yhdistystoiminnassa jo pidempään nähtävillä ollut murros. Perinteisesti yhdistystoimintaan ovat aktiivisimmin osallistuneet eläkkeellä olevat asukkaat, mutta maaseudun väestö ikääntyy ja nuoria on vaikeampi saada mukaan toimintaan. Pitkäaikainen sitoutuminen yhdistystoimintaan on vähentynyt ja tekeminen ja vastuunkantaminen on kasautunut yhä harvempien harteille. Kun toimijoita ei enää riitä yhdistykseen entiseen tapaan, on nähtävissä merkkejä toiminnan hiipumisesta ja toimijoiden uupumisesta. Havaintoa tukee mm. Nouseva Rannikkoseudun alueella 2023 toteutettu Jaksamisen jäljillä esiselvityshanke, jolloin moni yhdistystoimija kertoi kokevansa uupumista, ja että tekijöitä riittää enää vain pakollisiin kokouksiin.

Yhdistykset toteuttavat monenlaista toimintaa ja palveluita kuten tapahtumia, kerhoja, vertaistukiryhmiä, kahvila- ja naapuriaputoimintaa sekä ylläpitävät monia kohtaamis- ja harrastuspaikkoja kylä- ja seurantaloista urheilukenttiin ja retkeilyreitistöihin. Paikallistoimijoiden jaksaminen vaikuttaa näin ollen yhdistysten toteuttaman toiminnan ja palveluiden ohella suoraan myös maaseutualueiden vetovoimaan ja asukkaiden viihtyvyyteen. Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen ja Nouseva Rannikkoseudun oman toiminnan ja toteuttamien hankkeiden kautta yhdistystoiminnan haasteet ovat selvästi näkyvissä. Yhdistystoimijoilla on kuitenkin yhä vahva halu turvata toiminnan jatkuvuutta, halua kehittää yhdistystoiminnan prosesseja ja toimintaa nykyaikaa vastaaviksi ja vahvistaa yhteistyötä kuntaorganisaation kanssa, mutta he kaipaavat tähän lisäresurssia ja apua. Kunnan rooli etenkin vapaaehtoistyön näkyvämmäksi tekemisessä ja yleisen arvostuksen vahvistamisessa koetaan yhdistyksissä taloudellista tukea tärkeämmäksi. Haettavan hankkeen myötä kuntien kanssa aloitettua hyvää yhteistyötä järjestöyhteistyön ja osallisuustyön kehittämisessä halutaan jatkaa ja laajentaa koskemaan vielä paremmin kumppanikuntien eri yhdistyksiä.

Hankkeelle haetaan EU:n Maaseuturahoitusta huhtikuussa 2024. Neuvottelu Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen kanssa on käyty alkuvuodesta 2024. Hankkeen kustannuksiin haetaan osarahoitusta kunnilta. Hanketta toteutetaan kumppanikuntien alueella, mutta hankkeen aikana kumppanikunnissa saatuja kokemuksia jaetaan myös muille Pohjois-Pohjanmaan kunnille, maakunnallisille toimijoille ja järjestöille, jotka voivat hyödyntää tietoja oman toimintansa kehittämisessä.

Järjestöyhteistyön tuki kunnille

Hankkeeseen otetaan mukaan 6-8 kumppanikuntaa Pohjois-Pohjanmaan alueelta. Kumppanikunnat osallistuvat hankkeen kustannuksiin pienellä

taloudellisella panostuksella (2000€ /kunta). Haettava rahoitus kohdentuu Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistyksen toteuttamiin hanketoimiin kumppanikuntien alueella ja on välttämätön hankkeen toteutukselle PPsotun osalta. Nouseva Rannikkoseudun hanketoimiin kumppanikuntien kanssa käytetään aiemmin kunnilta kerättyä kuntarahoitusta.

Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ja Nouseva Rannikkoseutu toteuttavat omia hankekokonaisuuksia ja hankkeen toimenpiteet voivat vaihdella kunnittain. Kaikissa kumppanikunnissa perustetaan oma yhteistyöryhmä, jossa sovitaan yhteisesti hankkeen toimenpiteistä, kehittämisen painopisteistä ja kokeiltavista uusista toimintamalleista sekä arvioidaan hankkeen toteutumista. Hanke rakentaa yhdessä kumppanikuntien kanssa vapaaehtoistoimijoiden hyvinvoinnin ja kumppanuuden kehittymistä seuraavat ja arvioivat työkäytänteet.

Hankkeessa kuntien järjestöyhteistyötä tuetaan tarjoamalla kumppanikunnille mm. työkaluja vapaaehtoistoimijoiden hyvinvoinnin tukemiseen, yhdistystoiminnan uudenaikaisiin kokeiluihin (esim. yhdistysten kannustaminen työllistämiseen) ja kumppanuutta tukevien uusien toimintamallien käyttöönottoon. Lisäksi hanke auttaa kehittämään järjestö- ja yhdistystoiminnan arjen käytänteitä sekä lisäämään kunta- ja järjestötoimijoiden osaamista vertaistuki- ja mentorointiverkostojen sekä koulutusten kautta. Hanke myös tukee, sparraa ja fasilitoi kumppanikuntien keskinäistä yhteistyötä saatujen kokemusten jakamisessa ja levittämisessä kuntien kesken.

Kumppanikunta sitoutuu

- toimimaan hankkeessa yhteistyökumppanina kehittäen osallisuus- ja järjestöyhteistyötään
- nimeämään yhden yhteyshenkilön ja työryhmän hankkeen toiminnan tueksi
- tiedottamaan hankkeesta luottamushenkilöilleen ja työntekijöilleen
- osallistuu hankkeeseen 2000 euron omarahoitusosuudella

Hankkeiden ja järjestöyhteistyön palvelusuunnittelija puoltaa hankkeeseen osallistumista. Pudasjärvellä yhdistysten haasteet ovat samat kuin valtakunnallisestikin. Erityisesti kaivataan toimintamalleja ja tukea siihen, miten samalla kylällä toimivat useat yhdistykset saadaan vietyä yhdeksi uudeksi yhdistykseksi. Yleensä eri yhdistyksissä toimivat pitkälle samat henkilöt. Uudet sukupolvet eivät ole enää niin sitoutuneita ja talkooporukat alkavat olla tiukassa. Lisäksi hankkeesta saadaan keinoja yhdistystoimijoiden hyvinvoinnin tukemiseksi sekä kuntarajat ylittävän yhteistyön tuomia vertaistukiverkoston keskusteluja ja mahdollisia vierailuja. Pudasjärvelle räätälöidään erillinen yhteistyösopimus hankkeen eri toimintapaketeista. Hankeaika on 1.9.2024-31.12.2026.

Kaupunginjohtajan esitys

Kaupunginhallitus päättää, että

1. kaupunki lähtee Jaksamisen jäljillä 2 -hankkeeseen yhteistyökumppaniksi
2. nimeämään yhden yhteyshenkilön ja kaupunginhallituksen jäsenen myöhemmin perustettavaan työryhmään hankkeen toiminnan tueksi
3. osallistuu hankkeeseen 2000 euron omarahoitusosuudella kehittämisrahastosta vuonna 2024.

Kokouskäsittely

Keskustelun kuluessa Sirkka Pankinaho esitti, että hankkeeseen ei lähdetä mukaan. Heikki Erkkilä kannatti Pankinahon esitystä.

Keskustelun lopuksi puheenjohtaja totesi, että oli tehty pohjaesityksestä poikkeava esitys, joten asia oli ratkaistava äänestyksellä. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että kaupunginjohtajan esitys on "jaa" ja Pankinahon esitys on "ei". Äänestystapana on nimenhuutoäänestys.

Äänestyksessä annettiin 6 jaa-ääntä (Rieki, Törmänen, Koivula, Kälkäjä, Lantto, Nivala) ja 3 ei-ääntä (Pankinaho, Erkkilä, Tihinen).

Puheenjohtaja totesi, että päätökseksi tuli kaupunginjohtajan esitys.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti:

1. kaupunki lähtee Jaksamisen jäljillä 2 -hankkeeseen yhteistyökumppaniksi
2. nimesi yhteyshenkilöksi Sinikka Mosorinin ja kaupunginhallituksen jäsenen Jorma Kouvan myöhemmin perustettavaan työryhmään hankkeen toiminnan tueksi
3. osallistuu hankkeeseen 2000 euron omarahoitusosuudella kehittämisrahastosta vuonna 2024.

Jakelu

Palvelusuunnittelija, hankkeet ja järjestöyhteistyö
Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveysturvayhdistys ry
Nouseva Rannikkoseutu ry